

Locuint'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a tragatoriului [Ló-vészutoka], Nr 5.

Sorisorile nefrancate nu se voru primí decatu numai de la corespondentii regulari ai „Federatiunii.“
Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Domine'a.

Pretulu da Prenumeratiune.

Pre trei lune . . . 8 fl. v. a
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intragu . 12 „ „ „

Pentru Romani'a:

pre a. intragu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 „ 8 „ = 8 „ „

Pentru insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taos'a timbrale pentru fiesce-care publicatiune separat. In loculu deschisu 20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 19/7. sept., 1871.

Se dice, ca romanii transilvaniani aru ave de cugetu a-si schimbá politic'a urmata pana acum. Nu scimu daca e fundatu acestu „se dice“ ori ba, inse celu ce a luatú asié dfeundu notitie despre tota tienst'a romaniloru in genere, si cu distinctiune a celoru d'in Transilvania, incependu de la anulu 1860, nu se va mirá de acestu „se dice.“

Noi romanii trebuie se recunoscem ca, pre langa alte multe lipse materiali si spiretuali, patimim de unu morbu pare-se ereditu de la mosi de stramosii nostri, adeca de celu a alu discordiei, care apoi in urma e caus'a tuturor confusiuniloru in tienst'a nostra politica, mai adaugundu-se la acest'a inca si lips'a scolei politice.

Numai o reprivire la deceniulu passatu si ne-amu convinsu, ca n'amú fostu neci politici neci intielepti.

Amu salutatu si acceptatu cu bucuria diploma d'in 20 oct., amu intratu in diet'a d'in Sabinu, in senatulu imperiale, si apoi in 1865 in cea d'in Clusiu si de aici amu mersu la Pest'a, de si nu toti, inse unu mare numeru d'in tre cei alesi, de unde, fara a rosi amu venitu a casa pre furisiulu, unulu câte-unulu.

A venitu ciclulu dietale 1869 — 1871, ne-amu resolutu la passivitate, potemu afirmá ca in unanimitate.

Si acum „se dice,“ ca passivitatea nu a fostu buna, in ciclulu urmatoriu vomu fi a c t i v i s t i, prin urmare o se alegemu si se intramu in diet'a pestana, fara neci una conditiune, fara neci o consultare prealabile, cu unu cuventu fara capu.

Aceste atinse, desine ni vine intrebarea: nu e acest'a unu blamu, nu perdemu noi si acea pucina putere morale, ce ni-a castigatu-o in ochii contrariloru nostri seculari, pasiulu d'in urma, adeca pronuntiarea passivitatiei?

Dica cine ce va voi este constatatu, este chiaru ca lumin'a sorelui, ca magiarulu, acestu poporu care a sciutu se imbete tota lumea civilisata cu fanfaronadele sale despre libertate, egalitate si fratietate, — este resolutu in circumstantiele de facia a nu concede nimic'a nationalitatiloru, si mai alesu romaniloru transilvaniani; elu se baricadeza pre unde numai pote cu muri, cari nu-i voru poté derimá voturile romaniloru ardeleni.

Au nu vedemu cum se incorda in municipie a inghitit totu ce numai pote, nu-lu vedemu noi cum striga si se infuria candu se incerca veri-unu membru romanu a pretinde sistemizarea unti postu si pentru romani (vedi desbaterile comitatelor municipali d'in Unedor'a, Clusiu, Bihoru, s. c. a.), dfeundu, ca in statulu ungurescu nu recunoscú de cátu magiari? Si cu totu dreptulu, pentru ca numai celu orbu nu vede, ca aici la noi tote mergu pre magiaria, guvernulu e magiaru, alu soiului specificu magiaru, ér' nu alu tieriei, care nu e magiara ci e tier'a populatiuniloru de diverse limbe; diet'a asemenea nu e a tieriei, ci a soiului magiaru, celu pucinu aceea ce lucra ne indemnna a afirmá asié ce-va. In ceea ce privescu drepturile nationali apoi neci o diferentia intre turecu si magiaru, ma pote ca acelu a cá mai nepoleitu in manuearea politice fanfaronadeloru e mai de preferitu.

Scrietoriulu acestoru sire nu trage la indoieia sinceritatea romaniloru activisti, fia si brasioveni, ba la casu de o reusita li-ar' si gratulá, ci trage la indoieia sinceritatea cea prefacuta a magiarulu, care nu si-a tienst'u cuventulu. Au nu e cunoscutu, ca in tomn'a anului 1865 intre aplause frenetice au promisú a impleni intragu programulu unui romanu credintiosu uniunei d'in 1848, care, dupa ce a intratu in diet'a d'in Pest'a, la anulu 1868 cá barbatu c o n s c i e n t i o s u a fostu constrinsu a li spune cu ochi lacremandi, ca s'a insielatu in ei? Au nu eráu foiele loru pline de promisiuni, dfeundu, ca totu dau romaniloru ardeleni numai se merge la Pest'a si se recunosca dreptulu loru istoricu? Si rezultatulu tuturor acestoru promisiuni e: ca lupulu-si-schimba perulu, dar' nu si naravulu.

Nu noi romanii sunteru chiamati a luá initiativ'a de apropiare, ci fratii magiari, guvernulu, carui-a i sta in putere a satisface dorintiele natiunei romane. Noi si asié nu potemu ajunge la nece unu resultatu cu ei, findu ei in majoritate in dieta. Fara ei indestulesca ne d'in indemn propriu si atunci li vomu a esi mai buni amici.

A sositu timpulu fratiloru romani, ca se ne lapedamu de siovaire in politica e timpulu ca se alungamu d'intre noi poltroner'a, pusilanimitatea, se aretamu ca romanulu e invetiatu a acceptá, — se ne alegemu terenulu ocupatu de fratii magiari pana in anulu 1860, celu a alu culturei spiritali, se nu ne ametiesca vorbele unoru-a si altoru-a, cari ni totu buciama la urechi, ca se ocupamu ori-ce terenu ce ni-se imbie, inse fara a ni aretá terenu macaru cátu e negru sub uughia. Terenulu alu asié numitiloru a c t i v i s t i e o fictiune, esemplulu aniloru 1865—1869 ne-au invetiatu a cunosce acelu terenu.

Scopulu acestoru sire e a pune in vederea natiunei, si cu distinctiune a romaniloru ardeleni, metechnele ce se tiesu pre contulu loru, a li readece in memoria calcárele de cuventu ale fratiloru nostri magiari si a-i face atenti la puterea morale ce a storsu unica passivitatea cu unu cuventu a li spune ca se nu-si faca illusiuni d'in imbracisárele fratiloru magiari, si, daca totu si s'au uritu de passivitate, dupa parerea mea ar' fi bine se convina intr'unu congresu alu tuturor romaniloru d'in asié numit'a Franslaitania séu tieriele coronei Stului Stefanu, séu daca acestu-a ar' fi cu nepotintia, intr'unu congresu alu natiunei romane d'in Transilvania, si in acelu-a se se stabileasca unu programu nationalu, carele se fia obligatoriu pentru ori care vré se apartiena la natiunea romana. De sine se intiellege, ca acestu programu nationalu numai intr'atáta s'ar' poté abate de la programulu romaniloru ardeleni, professatu si sigillatu cu sangele a 40 mli de romani, in cátu faptele complinite ar' pretinde asié ce-va, inse fara ca se fia in prejudiciulu drepturiloru ce concernu natiunea romana cá factoru de statu in monarcia austro-ungara.

Inchiamu cu devis'a „Romanului“ bucoresci-anu: Veghiati romani, ca ér' se facu incercári de a ve amagi cá si la anulu 1865, éra-si vreu se profite de neconsecintiele in cari de atáte-ori amu caditu.

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedintia de la 16. sept. 1871.

Presedintele Paulu Somssich dechide siedintia la 10 ore a. m. Ministrii sunt toti de facia.

Dupa ce se cetesce si autentica protocolulu siedintiei precedente, presedintele anuncia, ca ministrulu de cultu si instructiune publica a presentatu siematismulu oficialiloru acestui ministeriu pentru anulu 1871, care se va distribui intre deputati; mai departe anuncia mai multe petitiuni juridictionale, cari, d'impreuna cu alte petitiuni presentate de deputatii Ladislau Kovács si c. I. Bethlen sen., se transmittu comisiunii petitiunare.

Colomanu Ghyczy presinta apoi unu proiectu de resolutiune, dupa care camer'a aru ave se decida: ca ministrulu de finantie in contielegere cu ministrulu de interne se presente camerei, inca in tempulu sesiunii de facia a dietei, unu proiectu de lege despre modulu, cum s'aru poté scadé contributiunile de statu, pentru ca juridictionile se-si pota acoperi spelele loru de administratiune d'in cassele loru proprie domesticale.

Ministrulu de finantie Kerkapoly dechiaru, ca la esecutarea modalitatii prescise in legea juridictionale s'au ivitu dificultati practice neinvigibile; dar' cu tote acestea elu va presentá proiectulu de lege cerutu inca in acésta sesiune.

Paulu Moricz si-rennoiesce unu proiectu de resolutiune ce l'a fostu presentatu inca in sesiunea trecuta.

Eduardu Horn, avendu in vedere impregiurarea, ca suditiu statulu magiaru de diferite confessiuni, cari voiescu a se cassatori, sunt siliti se merge spre acestu scopu la Viena; si accentuandu, ca cassatori'a sivile este una

recerintia inevitabile a liberalitatii, propune urmatoriu proiectu de resolutiune:

„Guvernulu este insarcinatu, ca inca in sesiunea de facia se presente camerei unu proiectu de lege, care se proclame validitatea esclusiva a cassatoriei civile si se lase in liber'a voia a cassatoriloru, a-si sanctioná cassatori'a loru inchiatu inaintea auctoritatiloru civili si prin auctoritatile besericesci.“ (Viue aplause.)

Franciscu Pulszky dechiaru, ca dinsulu inca se alaturu pre deplinu la proiectulu de resolutiune presentatu de deputatulu Horn.

Dupa ce se anuncia deplin'a verificare a unoru deputati nou-alesi, cari se si impartu in sectiuni, camer'a trece la ordinea d'flei, si adeca mai antaiu la desbateru bugetulu camerei.

Erogatiunile camerei pre lun'a lui iuliu facu 4608 fl., pre lun'a lui augustu 4963 fl. si 33 cr., ér' pre septemvre 75.081 fl.

Ministrulu presedinte c. Andrássy presentu proiectulu de lege sanctionatu de M. S. relativu la tractatulu de comerci si navigatiune, ce s'a inchiatu cu Ispania. Se publica si se tramite apoi camerei magnatiloru spre acelu-a-si scopu.

Dupa aceea ie cuventulu ministrulu de finantie Kerkapoly si presentu camerei bugetulu pre anulu 1872. A (se ve, de mai la vale.)

Ministrulu de justitia St. Bittó presentu unu proiectu de lege despre unu creditu suplementariu, care va fi necessariu, de ora-ce guvernulu doresce, ca nouele tribunale si judecatorie singulare se-si incepa activitatea cu 1. ianuaru viitoriu. Si fiindu ca e vorb'a numai de una formalitate, roga camer'a, ca se voteze acestu creditu suplementariu inca in acésta scurta sesiune.

Presedintele intreba camer'a, daca doresce ca proiectele presentate de ministrulu de finantie si de celu de justitia se se transmitta comisiunii financiare cui insarcinarea, ca ea se reporteze mai antaiu a supr'a proiectulu de lege despre imprumutu, séu nu?

Dupa una desbateru la care participa Col. Tisza, Fr. Deacu, Col. Ghyczy si Kerkapoly, propunerea se redica la valore de conclusu.

Notariulu Petru Mihályi comunica resultatulu alegerii a duoi membri in comisiunea financiara, cari sunt: St. Gorove si Aless. Parcsetics, si cu acésta

Siedintia se redica la 1¹/₂ ore d. m.

Bugetulu Ungariei pre anulu 1872.

A. Erogatiuni ordinare. I. Spesele pentru curtea regesca: 3,650.000 fl. — II. Cancelari'a cabinetulu M. S. imperatulu si regelui apost., precum si pensiunile acestei cancelarie: 61,395 fl. — III. Spesele ce se receru pentru camera: 1,000.000 fl. — IV. Erogatiunile pentru affacerile comune in tieriele ce se tienu de coron'a magiara 25,591.214 fl. — V. Pensiunile pentru guvernulu centralu ce a sustatu de la 1849—1867: 270.000 fl. — VI. Pensiunile 2,591.767 fl. — VII. Pentru quot'a detoriei de statu, acceptata in art. de lege XV d'in 1867: 32,723.200 fl. — VIII. Recerintiele Croatiei si ale Slavoniei pentru affaceri administrative interne 4,272.000 fl. — IX. Fiume 85.120 fl. — X. Curtea de comtabilitate de statu 150.000 fl. — XI. Presidiniu ministerialu 329.180 fl. — XII. Ministeriulu la curtea M. Sale 66.384 fl. — XIII. Ministeriulu pentru Croatia si Slavonia si personalulu seu 46.800 fl. — XIV. Ministeriulu de interne 2,342.431 fl. — XV. Ministeriulu de finantie 48,724.476 fl. XVI. Ministeriulu de comunicatiune 5,536.088 fl. — XVII. Ministeriulu de comerci 10,209.439 fl. — XVIII. Ministeriulu de cultu si instructiune publica 3,105.711 fl. — XIX. Ministeriulu de justitia 10,190.094 fl. — XX. Ministeriulu pentru aperarea tieriei 6.690.652 fl. — Sum'a erogatiuniloru ordinare: 157,636.451 fl. (in anulu 1871: 150,433.961 fl.)

B. Erogatiuni extra-ordinare. I. Erogatiunile pentru affacerile comune in tieriele ce se tienu de coron'a magiara 4,309.499 fl. — II. Presidiniu ministerialu pentru lucrările de codificatiune 50.000 fl. — III. Ministeriulu la curtea M. Sale 3000 fl. — IV. Ministeriulu de interne 628,560 fl. — V. Ministeriulu de finantie 19,874.774. — VI. Ministeriulu de comunicatiune: 44,997.872 fl. — VII. Ministeriulu de comerci 1,946.674 fl. — VIII. Ministeriulu de cultu si instructiune publica 563.269 fl. — IX. Ministeriulu de justitia 472.700 fl. — X. Ministeriulu pentru aperarea tieriei 2,684.000 fl. — Sum'a erogatiuni-

loru extraordinarie: 75,530.348 fl. (in anul 1871: 56,437.206 fl.)

C. Erogatiuni pentru operatiunile de credit si casse. I. Spese de administratiune pentru detori'a flotante comuna de stat: 129.690 fl. — Desdaunarea si rescumperarea pamentului: 17,059.869 fl. III. Imprumutul pentru calea ferata: 20,933.016 fl. — IV. Rescumperarea vinului 2,342.141 fl. — V. Imprumutul pentru premie 7,371.150 fl. — VI. Imprumutul pemnoralu pentru calea ferata G6m6r-iana 6,198.538 fl. — VII. Detoria flotanta 1,544.987 fl. — VIII. Operatiunile de casse 3,347.000 fl. — Sum'a totale: 59,048.911 fl. (in anul 1871: 55,780.505 fl.)

A. Perceptiuni ordinare. I. Ministeriulu de langa M. Sa 840 fl. — II. Ministeriulu de interne 108.759 fl. — III. Ministeriulu de finantie 143,539.229 fl. — IV. Ministeriulu de comunicatiune 92.393 fl. — V. Ministeriulu de comertiu 8,703.983 fl. — VI. Ministeriulu de cultu si instructiune publica 269.369 fl. — Ministeriulu de justitia 60.529 fl. — Sum'a perceptiunilor ordinare: 152,775,002 fl. (1871: 145,911.121.)

B. Perceptiunile extra-ordinarie. II. Ministeriulu de interne 55.616 fl. — III. Ministeriulu de finantie 7,170.971 fl. — IV. Ministeriulu de comunicatiune 22,163.448 fl. — Ministeriulu de cultu si instructiune 11.400 fl. — Sum'a perceptiunilor extra-ordinarie: 29,400.435 fl. (1871: 42,610.526 fl.)

C. Perceptiuni prin operatiunile de credit si casse. I. Desdaunarea si rescumperarea pamentului 17,059.869 fl. — II. Imprumutul calii ferate 20,933.016 fl. — III. Rescumperarea vinului 2,342.141 fl. — IV. Imprumutul de premie 7,371.150 fl. — V. Imprumutul pemnoralu pentru calea ferata G6m6r-iana: 6,198.538 fl. — VI. Detoria flotanta 23.616 fl. — VII. Operatiunile de casse 3,520.000 fl. — Sum'a totale: 57,448.390 fl. (1871: 54,004.443 fl.)

Bilanci'a.

Erogatiuni ordinare	157,636.451 fl.	
Erogatiuni extra-ordinarie	152,775.002 „	
Deficitu		4,861.449 fl.
Perceptiuni ordinare	75,530.348 fl.	
Perceptiuni extra-ordinarie	29,401.435 „	
Deficitu		46,128.913 fl.
Erogatiuni pentru operatiunile de creditu	59,048.911 fl.	
Perceptiuni prin operatiunile de creditu	57,448.390 fl.	
Deficitu		1,600.521 fl.
Perceptiunile totale	292,215.710 fl.	
Erogatiunile totale	239,624.827 „	
Delicitulu totalu		52,590.883 fl.

Reportulu Comisiunei

asupr'a

manuscrisurilor d'in traductiunea comentariilor lui „Iuliu Cesare“ de Bello Gallico.

(Urmare)*)

MS. LITTER'A A.

Lib. I. §. I.

Galli'a intrega⁴⁾ se divide in trei parti: in un'a locuiescu Belgii, in alt'a Acuitanii, in a trei'a popore²⁾ cari se numescu celti in limb'a lor si Galli intr'a nostra. Tote aceste natiuni³⁾ differescu⁴⁾ intre densesle prin limba, prin usantie⁵⁾ si legi. Galli sunt separati⁶⁾ de Acuitani prin fluviulu⁷⁾ Garumna, de Belgi prin Matrona si Secuana. Belgii sunt cei mai bravi⁸⁾ d'in tote aceste popore pentru ca ei sunt forte departe de cultur'a si civilizatiunea provinciei nostre, pentru ca negociantii⁹⁾ mergu forte raru in tier'a lor si nu li adducu mai nici de cum lucruri, cari servescu a mollesii curaginlu,¹⁰⁾ si pentru ca sunt vecini cu Germanii, cari locuiescu de cea-lalta parte a Rinului, si cu cari porta necontentu resbellu. D'in assemene cauza, Elvetii intrecu prin bravura¹¹⁾ lor pre cei alti Galli, ca-ci ei se lupta cu Germanii mai in tote diliele, seu pentru a i implica ca se intre in tier'a lor, seu mergundu ei insii cu resbellu pre teritoriulu Germanilor. Partea pre care am arata-ta¹²⁾ ca este locuita de Galli incepe de la fluviulu Rodanu, se marginescu cu fluviulu Garumna, cu Oceanulu si tier'a Belgiloru, si atinge chiaru fluviulu Rinu in partea despre Secuani si Elvetii; ea este situata spre nordu.

Tier'a Belgiloru incepe de la marginile Galliei se intinde pana la partea inferioara a Rinului si este situata spre nordu si resaritu.¹³⁾

Acuitani'a se intinde de la fluviulu Garumna pana la muntii Pirenei si pana la acea parte a Oceanului, care atinge Spania; ea este situata intre apusu si nordu.

¹⁾ Nici unulu d'in traducatori n'a urmatu cursulu naturale alu frazei lui Cesare, care era: Galli'a este tota (omnis) impartita in trei parti, d'in cari un'a este locuita de Belgi etc.

²⁾ Cuventu ce ni se pare a fi de prisosu; qui era traduscu cu indestullire prin cei. Nu este necesitate a fi

^{*)} Vedi Nr. trecutulu alu „Fed.“

mai prolissu de catu autorulu, mai allescu candu cuvintele correspondiatorie dau cu totulu aceea-si ideea.

³⁾ Aceea-si observatiune; hi omnes se traduce minunatu prin toti acesti-a

⁴⁾ Differu e preferabile.

⁵⁾ Cuventulu e unu neologismu, care pote lesne fi inlocuitu prin asiediaminte.

⁶⁾ S'ar' fi potutu pastra form'a latina a frazei: pre Galli i desparte de Acuitani etc. . . .

⁷⁾ Cuventulu rfu este mai usatu in limb'a romana.

⁸⁾ Si aci ar' fi de recomandatu form'a frazei latine, d'in toti acesti-a mai bravi (mai tari) sunt Belgii etc.

⁹⁾ Negutiatorii este mai usuale.

¹⁰⁾ Pare ca ar' fi ma bine a traduce animos prin animele seu suffletelle.

¹¹⁾ Aci sta mai aproape cuventulu virtute pentru virtute.

¹²⁾ Constatamu si aci, cu parere de reu, departarea de la intorsetur'a frazei latine, — testulu dice dictum est. Se observa, ca in genere Cesare nu intra in scrierea lui, in numele seu propriu; de aceea trebuie respectata form'a intrebuintata de densulu.

¹³⁾ De ce se nu se traduca spectant in septentrionem. . . . prin cautu spre nordu. . . . Aceea-si observatiune se applica la paragrafulu urmatoriu.

MS. LITER'A B.

Lib. I. §. I.

I. Galli'a se imparte preste totu¹⁴⁾ in trei regiuni,¹⁴⁾ d'intre cari un'a o locuiescu¹⁵⁾ Belgii, alt'a Acuitanii, a trei'a poporele¹⁶⁾ cari in limb'a lor se numescu Celti, era¹⁷⁾ in a nostra Galli.

Tote aceste raze¹⁸⁾ differa intre sene prin limba, datine¹⁹⁾ si legi.

Pre Galli i desparte de Acuitani riulu Garumna er' de Belgi Matrona si Secuana.

Cei mai tari d'intre toti sunt Belgii, pentru ca ei nu stau in nici una atingere²⁰⁾ cu cultur'a si civilizatiunea provinciei (romane), si negutiatorii forte rare ori ambla pre la ei si importa articoli, cari mollesiescu animele, si ei sunt cei mai aproape de Germanii, cari²¹⁾ locuiescu preste Rinu, cu cari porta necontentu resboiu.

Totu d'in acesta cauza intrecu si Elvetii cu eroismulu²²⁾ pre cei-alti Galli, pentru ca ei mai in tota dnu'a au lupte cu Germanii: acum respingundu incursiunile ce le facu acesti-a in tienutulu lor, acum²³⁾ ducundu-se ei cu resboiu a supr'a lor.

Regiunea, care precum am dffsu²⁴⁾ o locuiescu Gallii, incepe de la riulu Rodanu, se marginescu cu riulu Garumna, cu Oceanulu si cu frontierele Belgiloru, atinge, de catre Secuani si Elvetii, Rinulu si se intinde spre media-nopte.

Belgii incepu de la extremitatile Galliei, se intindu pana la Rinulu inferioara si sunt asiediatu spre media-nopte resaritu.

Acuitani'a se intinde de la riulu Garumna si muntii Pirenei si partea Oceanului de langa Spania, si este asiediatu spre media-nopte apusu.

¹⁴⁾ Omnis se traduce mai bine prin tota; partes prin parti.

¹⁵⁾ Un'a o locuiescu este una forma impededata si greoia.

¹⁶⁾ Cuventu de prisosu.

¹⁷⁾ Legatura forte nemerita.

¹⁸⁾ Cuventu de prisosu si nenimeritu.

¹⁹⁾ Cuventu curatu romanescu, multu mai bine nimeritu de catu usantie.

²⁰⁾ Perifrase lunga si nepotrivita spre a traduce pre absunt a

²¹⁾ Cari cari cari — unu pronume repetatu de trei ori, care da acestei fraze unu mersu forte impededatu; constructiunei intregi i lipsesce vioitiunea cea d'in testulu latinu.

²²⁾ Cuventulu e forte reu allescu in locu de virtute.

²³⁾ Acum acum forma de provincialismu pucinu recomandabile pentru aut. . . . aut; este mai bine a repeti adv. candu ori seu.

²⁴⁾ Acea-si observatiune ca la manuscrisulu lit. A.

Una gallicismu de care ar' trebui se se feresca cei ce tindu a completa limb'a romana d'in propriulu seu fondu.

MS. LITER'A C.

Lib. I. §. I.

Galli'a intraga e impartita in trei parti, d'intre cari in un'a locuiescu²⁵⁾ Belgii, in cea alta Acuitanii, in a trei'a Celtii, cum se numescu²⁶⁾ in limb'a lor, seu Gallii, cum se numescu in a nostra. Acesti-a toti se deosebescu unii de altii prin limba, institutiuni, legi.

Gallii se despartu de catre²⁷⁾ Acuitani prin riulu Garumna, de catre Belgi prin Matrona si Secuana. Cei mai bravi²⁸⁾ d'intre ei toti sunt Belgii, pentru-ca ei sunt cei mai departati de vietii cea delicata²⁹⁾ si de cultur'a d'in provincia, la densii vinu mai raru negutiatorii, cari adducu obiecte de lussu si sunt cei mai aproape de Germanii ce locuiescu d'incollo de Rinu, cu cari porta bataia neintre-ruptu.³⁰⁾

D'in acesta cauza sunt si Elvetianii³¹⁾ mai vertosi de catu cei-alti Galli, pentru ca mai in tota dnu'a se lupta cu Germanii, seu aperandu-si teritoriulu propriu,³²⁾ seu irrupendu³³⁾ ei insi-si in tienutulu acelloru-a.

Partea aceea care s'a dffsu ca o possu Gallii, se incepe de la riulu Rodanu, se marginescu cu riulu Garumna, cu Oceanulu si cu Belgia, si in partea de catre Se-

cuani si Elvetiani ajunge pana la Rinu, se estinde spre nordu.

Belgia³⁴⁾ se incepe d'in marginea estrema a Galliei si ajunge pana la Rinulu de josu; ea jace spre nordu-ostu.

Acuitani'a se estindu³⁵⁾ de la riulu Garumna pana la Pirenei si Oceanulu ispanicu: acest'a jace³⁶⁾ spre nordu-vestu.

²⁵⁾ Forma cu totulu neacceptabile d'in caus'a lipsei de eufonia si de gratta.

²⁶⁾ Frasea este departata de testulu originalulu si catu se pote de pucinu curgatoria.

²⁷⁾ Constructiunile in cari se repeta neincetatu multime de adverbie nu facu alt'a de catu a impededu limpedi-me-a fraseloru.

²⁸⁾ Traductiune cu totulu neessacta a cuventulu humanitas, care apoi e pusa aci inainte de cultu.

²⁹⁾ S'ar' pote dice a portu bataia.

³⁰⁾ Cei mai bravi30) neintreruptu.

Propositiunile acestei fraze n'au intre densesle legatur'a ceruta.

³¹⁾ Helvetianii — pentru ce nu Elvetii?

³²⁾ Traductiune pretentiosa a cuventulu suis finibus.

³³⁾ Traductiunea e multu departata de form'a testulu latinu si schimbările sunt numai in detrimentulu ei.

³⁴⁾ Este totu-d'a-un'a mai bine a nu inlocui numirile de popore prin numiri teritoriale.

³⁵⁾ Cuventulu intende ar' fi mai nimeritu:

³⁶⁾ Nu este reu dffsu, dara spectat voiesce a dice cauta.

MS. LITER'A D.

Lib. I. §. I.

Galli'a intrega e impartita in trei parti: d'in cari intr'un'a locuiescu Belgii, intr'alt'a Acuitanii, intr'a trei'a cei ce in limb'a lor se numescu Celti, in a nostra Galli.

Toti acesti-a se deosebescu intre sene prin limba, institutiuni si legi.

Pre Galli i desparte de Acuitani riulu Garumnei, de Belgi Matrona si Secuana.

Intre toti acesti-a cei mai animosi sunt Belgii, fiinduca ei sunt cei mai departati de traiulu vietii mai fine³⁷⁾ si de cultur'a provinciei, si negociatorii forte raru amblandu pre la ei, nu introduc lucruri de acelle, ce servescu spre mollesiescu animei³⁸⁾ apoi sunt vecini cu Germanii ce locuiescu³⁹⁾ d'incollo de Rinu, cu cari necontentu³⁹⁾ porta resboiu.

D'in acesta cauza si Elvetii intrecu pre Galli in respectulu virtutii bellice⁴⁰⁾ de ora-ce mai in tote diliele se mesura in lupta cu Germanii, au impededandu-i a intru in tienuturile salle, au insi-si mergundu cu resboiu a supr'a tierrei acestoru-a.

D'in tienuturile aceste, una parte pre care dffseramu,⁴¹⁾ ca o possu Gallii, si-è inceputulu de la fluviulu Rodanulu, se marginescu cu riulu Garumnei, Oceanulu si pamentulu Belgiloru, de catre Secuani si Elvetii, atinge si fluviulu Rinulu, si se intinde spre media-nopte.

Belgii incepu la fruntariile cele mai estreme alle Galliei, si se estendu in partea mai d'in josu a Rinulu, tienutulu lor jace spre media-nopte si resaritu.

Acuitani'a se intende de la fluviulu Garumnei pana in muntii Pireniloru si pana la partea Oceanului, ce e de catre Spania; jace intre apusu si media-nopte.

³⁷⁾ Perifrase multa pre lunga si care nu completa intiellesulu cuventulu latinu humanitas.

³⁸⁾ Acestei locutiuni i lipsesce elegantia, nobletia, concisiunea si eufonia.

³⁹⁾ Aceste done incidente se lega intr'unu modu ne-romonicu cu subiectulu lor.

⁴⁰⁾ In respectulu virtutii — forma pretentiosa, care nu face de catu a impededu frazea — virtute bellica — calificativulu bellicu e unu adausu de prisosu.

⁴¹⁾ Acea-si observatiune ca la manuscrisulu A. si B.

(Va urma.)

De pre ruinele Cetatii-de-petra, in septembrie.

Pomulu libertatii si independintiei poporeloru incepe a inffori in Europa. Natiunile, apesate si ultragiata, inarmate cu drepturile sante de aperarea esistentiei si individualitatii, se apropia de victoria. Triumfulu ce lu voru portu poporele apesate prin tote anghururile lumei, e siguru. A sunatu ora de mantuire! Austria monstruosa incepe la reforme. Sistemulu bicofalu incepe a se clatina d'in temelie. Poporele ei se apropia de triumfulu libertatii si independintiei. — Federalismulu, uniculu sistemulu garantatoriu pentru Austria de unu venitoriu, a si inceputu a face cuceriri d'incollo de Lait'a. Mane pote si Cislaitani'a va fi federalistica, poporele ei autonome si independinte.

Si ce face Translaitani'a? Ce facu poporele de sub domnirea dlui Andrassy? Ce face poporulu romanu atatu de numerosu?

Evinementele ce se petrecu d'incollo de Lait'a ni punu aceste intrebari. Dorintia fierbinte de a vedu prosperandu si infforindu romanismulu in Dacia superiora ne indema a adresa cate-va cuvinte fratiloru nostri romani. A se planta si sustiene cu mandria drapelulu Romanismulu la Tisa si Carpati, e misiunea nostra; a combate cu fortie pre inimicii ce se incerca a ne impededu de la sant'a ei implinirea, e detorintia nostra.

Promoverea națiunii noastre la trépt'a competentă de unu poporu liberu și cu venitoriu mare trebue să fie parol'a vietiei noastre.

Spre acestu scopu să ne grupăm sub flamur'a unirei apoi să ne apucăm de lucru. Cu inaugurarea unui federalismu adevératu în Ungari'a e împreunată și salutea noastră; deci spre introducerea acestui-a d'incolo de Lait'a să ni concentrăm de-o-cam-data tote fortiele noastre.

O cónsolidare a Romaniloru între sine, apoi o aliantia sincera cu celelalte popore d'în Ungari'a de o sorte cu noi, cu croatii, serbii și slovacii, va fortia nimicirea, sdrobirea monstruosului dualismu prin introducerea federalismului. — Acum ori neci odata Romanii austriaci sunt avisati a conlucra d'în tote poterile pentru inaugurarea federalismului, pentru esecutarea programului nationalu și pentru cónsolidarea, unirea loru în unu trup și sufletu.

Traianidiloru austriaci! Să iesim d'în acea mare nepasare și apatia, să ne desbracăm de hainele indiferentismului și a interesului egoisticu, — să ne concentrăm tote poterile. Cu drepturile noastre să plesnim pre inimici nostri, — să-i demascăm înaintea lumii; să spunem Europei că la noi domnesce nedreptatea.

Europ'a și lumea cunoscându-ni starea va fi pre partea noastră, prin armele sale morale va facilita victori'a noastră. Dreptulu și dreptatea totu-de-un'a triumfa în lume. Aceste sunt pre partea noastră. Deci triumfulu nostru e sigur. Să spunem lumii civilizate, că noi vrem a vietui că națiune, că poporu liberu. Să spunem poporeloru Europei că vrem a intră în cadrulu lor, că națiunea romana nu vră a suprematisă pre nime, dar' neci va suferi vre-o-data jugulu altei națiuni — să spunem aceste și Europ'a și va fi pre partea noastră.

Antagonistia națiunii noastre simțiescu că li se apropia or'a, ei vedu că domnia lor se apropia de decadentia. Deci luati bine sema Romaniloru; fii circumspecti la bucatele ce le primiti dela d'insii că se nu contiena veninu. Geniulu conservatoriu alu elementului nostru d'în Itali'a orientale ve conjura pre totu ce aveti mai scumpu, a nu uită de nobil'a voastră destinatiune și misiune. Nu ve lasati a fi amagiti de promisiunile loru desierte. Ungurii au început a arangia festivități de infratire; ei d'icu că voru a inaugura deplina frățietate, libertate și egalitate; aceste inse sunt numai vorbe goale. Deschideti paginile istoriei noastre și veti află destule exemple. Proclame d'insii libertatea, egalitatea și frățietatea în diet'a d'în Pest'a și Transilvani'a, și apoi li vomu crede, dar' până atunci nu. Să nu ne lasăm a fi amagiti, să nu ne lasăm dela lupta!

Papusiele guvernului voru să propage frățietatea brasiovenesca și mai departe, ba ele voru să infintieze în acestu întielesu diurnale. Feriti-ve Romaniloru de acestu veninu. Respingeti-i și i plesniti pre facia d'impreuna cu toti satelittii lor. Inaugurati unirea și solidaritatea nationale dorita; cu aceste arme tote le vomu casciga, — mane séu poimane vomu avé o patria mandra romana, vomu trai că poporu liberu în Austri'a federativa. Să voimu și vomu poté! Deci să nu ni tãmu a fi totu-de-un'a la lucru!

Oradea-Mare, 7. septembrie n. 1871.

Domnule Redactoru! Vei scf dora, cum-cã romanii d'în Bihoru înainte de ast'a cu câte-va lune s'au intrunitu pentru că la organizarea proxima municipale să pota face pasii necesari cu demnitatea ce i compete unui numeru de 200 mfi și mai multi locuitori romani d'în acestu comitat — și vei vedé mai la vale, că au facutu forte bine, că-ci numai începutulu activității acestei reuniuni politice înca a fostu în stare a înspăimantă pre frații magiari conlocuitori; anume:

În d'nu'a susnumita, adeca da 7 a lunei curinte e. n. s'a tîenutu adunare generala straordinaria pentru desbaterea elaboratului de organizarea municipale ce l'a gatitu comisiunea da 150 membri. — Incependu-se desbaterea D. Tisza au pledatu pentru 2 posturi de vice-comiti, ér' L. Gyalokay d'în partit'a deaki-ana pentru unulu; — ambii s'au ascultat în linisce, dupa acesti oratori s'a sculat dlu canonicu Vasiliu Nistoru d'în partea romaniloru, și cu unu tonu blandu și modestu, dar' totodata seriosu, a cuventatu cam asié:

„Recerinti'a primaria a fia-carei legi și a fia-carei institutiuni este, că aceea pentru cetatiani să nu aiba numai efectu impoveratoriu, ci și usiorariu, salutaru, altmintrea de-si va vegetă pre unu tempu, séu se va sustiené prin necari mediloce, — dar' în fine, în cumpen'a consciintiei de sine desceptate, a dreptății și a ecuitatii va să sufere naufragiu, se va nimic; onoratu comitetu va scf forte bine, cum-cã teritoriulu acestui comitat in cea mai mare parte e locuitu de poporu romanu, dar' onorat'a comisiune organizatoria, motivandu sistematisarea duoru posturi de vice-comiti cu estensiunea mare a comitatului, a trecutu cu vederea motivulu celu mai fundatu, cum-cã poporatiunea comitatului mai bine de diumetate constă d'în romani, cu cari numai în limb'a lor propriă se pote tractă și acést'a neci cătu nu se pote ignoră. — Dreptu aceea propunu, că la motivarea d'în elaboratu „pentru estensiunea mare a comitatului să se adauga și aceste cuvinte „și în interesulu națiunei romane“ în casu de nu s'ar parteni acést'a propunere a mea, d'în punctu de vedere economicu mi dau votulu numai pentru unu postu de vice-comite“

Éta acést'a e cuventarea bravului nostru barbatu, care

prin frații magiari s'a caracterisatu de agitatiune și a datu ansa la o disputa apriga, la ba chiaru amara de 1½ ora plina de incriminatiuni, eseporatiuni neloiale și amenintări fulgeretorie, într'atatu, că si primulu functionariu alu comitatului, vice-comitele I. L. M., provocandu-se la pacea și liniscea ce au domnit până acum în comitat, s'a sensitu îndreptatitu a-lu caracterisă pre bravulu nostru oratore de turburatori, de pace și a-lu amenintă asié, atatu pre densulu cătu și pre toti romanii de asemenea convingere, că se se feresca a pronunția séu a propagă atari principie; observezu aici, că dlu vice-ispantu neci n'au presidiatu, ci în presentia presidelui care a fostu comitele supremu a facutu amenintariile acestea.

Dle Redactoru! d'în cele premisevei avé idea despre moral'a și scopulu fratiloru magiari conlocuitori, li pare reu că ne-amu desceptatu d'în letargia și avemu consciintia de drepturile noastre, — li-aru placé de amu dormi și amu fi în linisce că până acum, se nu ne incumetăm a pronunția neci cuventulu romanu în sal'a cladita de noi; — apoi apelăm la lumea întreaga să judece, cari sunt turburatori de pace? asemeni omeni că reverendiss. Dnu canonicu Nistoru, care a cuventatu în unu tonu blandu, modestu și justu, ce n'a vatematu pre nimenea? séu frații cu incriminatiunile și amenintăriile îndreptate nemidilocitu în contr'a națiunei romane? dar' mai alesu dela unu oficiantu că vice-ispantulu I. L. M. nu e crima a provocă ur'a și resbunarea justa a unui poporu d'în a carui-a sudore traiesce? Judece dar' lumea mediloce prin cari staruescu frații magiari a multiam națiunile conlocuitorie și a le casciga amorea, amicitia și increderea!

Ér' frații magiari d'în Bihoru să-si bage bine de séma, că daca cugeta că urmandu d'ical'a: „percutiam pastorem ut dissipentur oves“ voru fi în stare a ne mulf, se voru insielă pururea chiaru că cu acést'a ocaziune, dovéda e, că fatia cu incriminatiunile și amenintăriile totoruru magiariloru d'în sal'a comitatului, fără de-osebire de partita, putienii romani cu mandria s'au sculat spre aperiarea bravului conducatoriu atacatu; asié reverendissimulu prepositu Nicolau B o r b o l'a, protopopulu Crisiului rapede Nicolau P a l l a d y, dar' mai alesu dlu Ignatiu S t u p'a cu o virtute romana și logica agera, în numele totoruru romaniloru d'în Bihoru, respingundu incriminatiunile și amenintăriile îndreptate în contr'a noastră, ni-a eluptatu satisfactiune completa și succesu splendidu într'atatu, încātu si vice-ispantulu în acést'a adunare numai de doue ori a fostu silitu cu rusinare a-si splică amenintăriile, séu mai bine, fiindu cu totul oparitu, a si-le retrage și a recunosc demnitatea noastră nationala.

Totu în acést'a adunare dlu Ioanu V e r e s i u, cu unu sentiu adevératu romanu și pricepere profunda, a protestatu în contr'a acelu punctu d'în elaboratulu comisiunii, dupa care unu notariu d'într'e 5. celu d'în urma va să traduca protocoalele în limb'a romana. Oratorele nostru provocandu-se la legi, unde nu e vorba de traducere, a respinsu acést'a satira, că-ci noi romanii în Bihoru avemu dreptulu a duce protocoalu în limb'a noastră, și a nu primă gratia si batjocura de traducere; și acestu oratore înca a seceratu atât'a succesu, încātu adunarea, dupa lupt'a invapaiata a susmentiatului barbatu, a trebuitu să modifice testulu originalu alu comisiunii asié, că notariulu, care érá să fie insarcinatu cu traducerea protocoaleloru, nu e mai multu la loculu ultim, ci de unu rang și salariu cu cei-lalti notari.

În urmarea acestoru date enarate vei vedé, dle redactoru, cum-cã d'nu'a de 7. septembrie 1871, pentru romani, d'în Bihoru e di de insemnetate mare — ba asié poté-o numi de epocala, că-ci în acestu comitat, unde frații magiari striga în gur'a mare, fără rusinare „ce voiti voi misiiloru romani, că-ci la noi este averea, sciintia și poterea“; facia cu acesti demoni, romanii asta-di în o contielegere ne mai pomenita la noi și cu o seriozitate și resolutiune demna de numele romanu, li-au respinsu: e adevératu, la voi sunt tote, inse cu noi este Domnedieu și dreptatea. — Dixi et salvavi animam.

Unu membru alu comitetului centralu romanu.

Statutele

Reuniunii invetiatoriloru romani d'în Selagiu.

(Fine.)*

Sectiunea IV.

Despre adunarea generale.

§. 34. Reuniunea va tîené în fie-care ann una adunare generala și de voru cere impregiurările și mai multe.

Adunarea generala va constă d'în membrii ei ordinari, cu votu decisivu, și d'în membrii fundatori onorari, corespundinti, partenitori și ojutatori, cu votu consultativu.

Conchiamarea adunării generala se va comunică membriloru ordinari și fundatori, se va publică celu pucinu prin unu diariu romanu mai cititu în Selagiu.

Tempulu și loculu adunării generala ordinarie pentru cea mai de-aprope sesiune se va defige prin adunarea generala precedentă, ér' alu acelei extraordinarie prin presiedintele.

*) Vedi Nr. trecutu alu „Federat.“

§. 35. În adunările generala numai acei membri au votu conformu §. 33. cari se infacisiedia în persona; de aci urmédia, că individualități fisice absinte nu potu luă parte la desbaterile și conclusiunile ei prin plenipotentari.

§. 36. Personeloru morali, fiindu membri ai reuniunii, se concede, că fia-care se se representedie în adunarea generala prin unu reprezentante plenipotentiatu cu votu consultativu.

§. 37. Adunarea generala are drepturile și detorintiele urmatorie:

a) ea alege d'în sinulu seu pre presiedinte și pre cei-lalti oficiali ai reuniunii.

b) ea alege d'în sinulu seu unu comitetu de 12 membri și 6 suplinti d'într'e membrii ordinari ai reuniunii;

c) desemnédia principiele conducatorie pentru înaintatarea scopului reuniunii.

d) decide despre primirea și eschiderea membriloru.

e) examina ratiuciniile anuali ale cassariului;

f) decide despre pensiunarea membriloru ordinari ai reuniunii și ai familielor orfane ale acestoru-a, precum și despre ajutorarea unoru invetiatori mai seraci;

g) decide despre premie;

h) ea prelimina cheltuecele reuniunii pre anulu proximu și impoteresce comitetulu pentru assemnarea lor;

i) decide a supr'a remunerării și sumei de remunerare pentru oficialii sei;

j) ea ficsédia tempulu și loculu adunării generala proxime. Tote acestea cu majoritatea voturiloru. În adunarea generala se voru face și desbate unele propuneri d'în sfer'a scopului reuniunii, se voru citi disertatiuni și dechiamatiuni.

§. 38. Adunarea generala pote face modificatiuni în statute numai prin voturile 2/3 partii a le membriloru ordinari presinti, și modificatiunile propuse numai atuncea voru avé valoare, daca voru casciga aprobarea. Inse scopulu și caracterulu reuniunii nu va poté deveni obiectu alu desbateriloru și alu conclusiuniloru adunării sub neci una conditiune.

§. 39. Reuniunea va avé unu F u n d u de r e s e r v a, care se va formă d'în capitalele consantite scopului de membrii fundatori și ordinari, și d'în a 3. parte a tacseleru anuali și a intereseleru fundului. Celelalte 2 partii d'în tacsese anuali si d'în interesele fundului precum și darurile remanu în liber'a dispusatiune a reuniunii.

§. 40. D'în interesele fundului se voru dá pensiunile anuali.

§. 41. Adunarea generala decide prin majoritatea voturiloru membriloru ordinari presinti, ér' daca voturile sunt impartite egale, atunci prin voturile aceluor-a, la cari s'a adausu votulu presiedintelui.

Sectiunea V.

Comitetulu reuniunii.

§. 42. Adunarea generala ingrisesce de agendele curinte ale reuniunii d'în siedintia în siedintia precandu ea nu este adunata prin unu comitetu alesu în modulu prescisu în §. 36.

§. 43. Comitetulu reuniunii se alege pre trei ani.

§. 44. Loculu siediamentulu comitetulu este comun'a B a s e s c i.

§. 45. Comitetulu reuniunii va tîené de regula în tota lun'a una siedintia regulara, și în casuri urgente și mai adese-ori. Siedinti'a lui se conchiama de presiedintele reuniunii, și în lips'a acestui-a de vice-presiedinte, cari totu-de-una-data duc presiedulu în ea, ér' — lipsindu presiedintele și vice-presiedintele, celu mai betranu dupa etate d'în membrii presinti ai comitelului va duce presiedulu.

§. 46. Decisiunile comitetului numai atunci au valoare, daca celu pucinu 5 membri, afara de presiedinte și de secretariu, au luat parte în siedintia. Comitetulu înca decide dupa majoritatea membriloru presinti.

§. 47. Drepturile si detorintiele comitetului sunt:

a) a otari în rechiamatiunile membriloru reuniunii contr'a oficialiloru ei, escate d'în calitatea loru că membri ai reuniunii.

În acestu casu membrii acusatii nu potu luă parte la siedinti'a comitetului. În contr'a decisiuniloru comitetului este recursu dechisu la adunarea generala.

b) Comitetulu va ingrigi, că pentru înlesnirea incassării tacseleru și venituriloru reuniunii să se impoteresca în fie-care Protopopiatu câte unu c o l e c t a n t e, care să le primésca și înaintedie la cass'a reuniunii.

c) Comitetulu va ingrigi și va dá voia presiedintelui pentru acoperirea speseleru curinti preliminate.

d) Va ingrigi și despre infintiarea Reuniuniloru filiali, și va asterne proiectu adunării generala despre impartirea Selagului în Reuniuniuni invetiatorescifiiali.

e) Va imprumută bani celu multu pre trei luni membriloru ordinari ai reuniunii. Imprumutulu nu se va poté urcă decatu la 1/2 a sumei, ce respectivulu membru a contribuitu reuniunii sub titlu de tacsese anuale. — Imprumutari de aici în susu, séu nemembriloru ordinari se voru face pre langa deplina garantia și pre responsabilitatea în solidum a întregului comitetu. La imprumutari membrii reuniunii au preferintia.

f) Va ingrigi, că afacerile oficialiloru reuniunii să se efectuésca cu acuratetia și potrivitu scopului reuniunii.

g) Va ingrigi, că tacese membrilor ordinari să se solvâca la tempulu seu,

h) in fine, va justifică lucrările sale prin raportu inaintea adunării generale.

Sectiunea VI.

Determinatiuni generali.

§. 48. Membrii ordinari voru încetă de a fi membri ai reuniunii:

a) prin morte;

b) prin voi'a loru libera;

c) prin eschiderea d'in partea adunării generale, dacă respectivulu remane de trei ori dupa olalta restante in solvirea tacseloru, séu dacă duce o viétia scandalosa si im-morale;

d) dacă va lucră espresu in contr'a scopului reuniunii, prin 9/10. parte a voturilor adunării generale.

§. 49. Membrii onorari, corespondinti, partinitori si ajutatori se voru poté eschide prin 2/3. voturi ale adunării generale in urm'a unei portări contrarie scopului reuniunii.

§. 50. Cestiunea dissolverei Reuniunii se pote pertractă singuru in adunarea generale si aci inse numai atunci, dacă prin celu pucinu 15 membri ordinari in asta privintia se face propunere in scrisu si aceea celu pucinu cu 30 de dfile inainte de adunarea generale se presinta la Presiedinte. Presiedintele e detoriu in unu avisu dandu cu celu pucinu 20 de dfile inainte de adunarea generale a face cunoscutu toturor membrilor ordinari acésta propunere, că unu obiectu ce se va pertractă in adunarea generala conchiamata.

In cestiunea dissolverei potu decide numai membrii ordinari, — pentru a poté a se aduce decisiune valida, se receresé fia de facia in adunare 3/4 parte d'in membrii ordinari; maioritatea de 2/3 voturi decide. — Dacă la acésta adunare generale membrii ordinari nu s'aru coadună in numerulu prescisu, in acelu casu se va defige si conchiamă una adunare noua, anuciandu in literale conchiamatorie, că in acésta noua adunare membrii ordinari, cari voru fi de facia, voru decide validu. Dissolvendu-se reuniunea, averea ei va trece in posesiunea „Asociatiunei Transilvane pentru literatura romana si cultura poporului romanu,“ care va manipulă acestu fundu sub numirea „Fundulu invetiatorilor Selagiani“ infintiandu unulu séu mai multe stipendie pentru orfani si prunci studinti de ai invetiatorilor; la impartesirea d'in aceste stipendie voru avé preferintia Selagianii.

Primate in adunarea generale a invetiatorilor romani Selagiani, tienuta in Siumleu, la 26. iuniu, 1871.

D'in incredintiarea adunării generale a invetiatorilor romani Selagiani. Demetriu Coroianu, m. p. Presiedinte. Dr. Ioane Nichita, m. p., v.-presiedinte. Joana Jarda, m. p., notariulu interim.

Nru. 16,356.

Se approveza, in Bud'a, la 1. augustu, 1871.

D'in mandatulu dlui ministru:

Adolfu Szent-Iványi m. p.,
consiliariu ministeriale.

VARIETATI.

(Foia oficiala de asta-di) publica denumirile presiedintilor la tribunalele de prim'a instantia. In numerulu celor denumiti aflamu, că de sementia, si vre-o 4—5 romani, si adeca: la tribunalulu d'in Naseudu este numitu de presiedinte dlu profiscalu distr. Ionu Florianu; la tribunalulu d'in Abrudu dlu Dionisiu Tobiasu; la celu d'in Bai'a-de-Crisiu este numitu Gerardu Véghső, advocatu in Beusiu; la trib. d'in Borosiu-Ineu dlu Sigismundu Popoviciu, v. comitele II. alu comit. Aradu, si in fine la trib. d'in Bai'a-Mare este numitu de presiedinte Stefanu Filipu, v. capitanulu II. alu distr. Chioru. — In unulu d'in numeri viitori vomu publică pre toti presiedintii numiti in locurile, unde locuiescu romani. Pana atunci credemu, că se voru numi si in acele locuri, cari nu le vedemu insstrate intre cele publicate, precum in Alb'a-Jul'ia, etc.

** (D'in comitatulu Clusiuului) ni se eomunica urmatoriele: Cu dorere vinu a aduce la cunoscentia onor. publicu urmatori'a intemplant: Cu datulu 4. sept. 1871, a repausatu in comun'a Bociu, comitatulu Clusiuului, una femea betrana, care d'in caus'a miseritaii a locuitu de 12 ani incoce la Simeonu Gog'a, omu compatimitoriu de cei miseri. Dupa-ce a venitu tempulu immormentarei, a trei'a d'i dupa repausare, Simeonu Gog'a a mersu de a rogatu pre d. preotu locale G. Bicanu, că se vina se immormenteze mortulu; dlu preutu inse i-a respunsu, cum-că se puna 16 fl. 50 cr. pre mesa si se se impace cu cantorele, asié apoi va merge; ér' bietulu omu ce tienuse pre miser'a betrana, fiindu si elu in stare cam debila materiale, lu rogă pre dlu preotu, că elu atăt'a nu va poté solvi, că-ci nu are de unde, de nu si-va vinde cas'a, ci elu va solvi bucurosu 4 fl. 50 cr. si se va impacă cu cantorele; de-si

repausat'a nu i-a fostu nemic'a rudenia. — Inse dlu preutu i-a dîsu: esi afara dacă nu puni sum'a de mai susu pre mesa. Bietulu omu intru acésti'a ce se faca cu mortulu; merge a casa si-lu mai roga pre preutu prin unu altu cunoscutu alu seu, se vina, dar' si acelu-i asié i-a respunsu: l'a rogatu si a trei'a ora pre langa pretiulu de 16 fl. 50 cr., inse dsa vedindu că lu totu roga si-a facutu drumu, mergendu de a casa la campu si asié au remasu mortulu pana a patr'a d'i, candu apoi mirosă. — Si atunci a fostu silitu Simeonu Gog'a a ingropă cadavrulu betranei fara de preutu si cantore. — Credemu cum-că venerabilulu consistoriu metropolit. alu Blasiului va pune una-data stavila la atari jefuiri, ce le facu unii d'intre dnii preuti munteni de pre spatelu bietului poporu romanu, care altu-cum e destulu de miseru.

** (Éra-si unu organu nou de publicitate.) Sub titulu „Opiniunea Publica“ a mai aparutu in Bucuresci una foia noua. Acestu organu democraticu-romanescu, care si-a inceputu activitatea cu devis'a „Unulu pentru toti si toti pentru unulu“, si care va aparé in tote dfilele, ni aduse indata in primululu seu numeru urmatori'a sciretrista: „Dlu ministru alu culteloru s'a ilustratu print' unu actu de mare importantia pentru Romanismu; ni se spune, si noi cu greu credemu, că ar' fi datu ordinu pentru respingerea de la concursurile de profesori a toturor juniloru cari n'au indigenatulu. Sermani juni ai Romaniei de preste Carpati, voi suferiti persecutiuni si pre pamentulu Romaniei că si in patri'a vostra, care si-a perdutu d'in caus'a dorerii ce o consuma pana si puterea de a mai invocă ajutoriu. Suferintiele vostre sunt mai crude de cătu a le mamei, care vi-a datu nascere, că-ci acelea vinu de la frati de unu sange, pre candu ceste d'in urma sunt de la poporulu, care in totu d'a-un'a a voitu perirea neamului romanu. Strabunii vostri au fostu mari in nenorociri, urmati-i si voi pana candu nu voru veni dilele senine, in cari se nu se faca deosebire intre romanu si romanu. Candu va fi acésta d'i si cum se lucreza pentru ea, o vedemu cu totu plini de mahnire, dar' candu omulu este incapabilu de a inlatură difficultatile ce i vinu innainte, vine Ddeu in ajutoriu.“

** (Albi'a Tibrului.) Cetimu in diariulu anglésu „Times“ urmatoriele amenunte forte interesante in privintia albiei riului Tibru: Unulu d'in cele mai d'antăiu rezultate ale vietii celei noue, ce se reversa preste Rom'a, că una consecintia a caderii temporale, va fi realizarea unui faptu care s'a totu promis si speratu, dar' care — sub guvernulu papale — n'ar' fi esitu nici una-data d'in nesigurantia si nedeterminarea ce se pastreza proiecteloru numite chimerice. Vremu se vorbimu despre sapatorele ce e vorb'a se se faca asta-di in albi'a Tibrului. Italianii, cari acum pentru antăi-a ora de la Constantinu, simtu că marea cetate e in adeveru a loru, au una credintia tare si neesagerata, dupa noi, in ideea că comorile artistice, archeologice si de totu felulu sunt ingropate sub nesipuri, ce acestu riu gramadesce in Rom'a de trei mii de ani. „Ori ce revolutiune, care trece — dîcu d'insii — i platesce tributulu seu.“ Tibrul primia alta-data in singulu seu statuele imperatorulu uriti de poporu, armele, diadem'a si alte insemne ale loru. In epocela cele mai calamitose ale istoriei sale, candu Alaricu, Gensericu, Atil'a treceau prin santulu orasiu că nescé vijelie; in timpii mai moderni, candu Normandii, Suavii si Austriacii se sfasfau la portile sale; locuitorii fara nici una sperantia d'a-si-scapă vietia, n'aveau alte sorginti, spre a stavil feros'a cupiditate a invingutoriloru, de cătu d'a si-aruncă in Tibru marmorele, dieii, vasele sacre, sculele de aur. „Tibru si-va avé totu-de-un'a parte sa“, e inca unu proverbu in vigore printre Romanii d'in dilele nostre. Tibru e marele basinu, aducundu receptaculu a totu ce se perde gramadindu-se, in care metalele pretiose pre cari le topecu focurile, pre cari le ducu cu sine inundatiunile se imbucatiuescu; in care galerele incarcate de bogatiile lumii vechie s'au nemolitu; abisulu in fine in care avutele si nestimatele sculpturu ale templeloru si palateloru antice au fostu aruncate. Ni potemu dar' imagină minunile ce cuprindu luncile mării si cătu ni s'aru inveseli ochii d'amu poté ordină oseauului se de venda ce'a ce cuprindu secretele-i aduncimi. Tibru nu este nici atātu de bogatu, nici atātu de intinsu; dar' — multiamita fericitei sale positiuni si eveniminteloru insemnate cari s'au petrecutu pre tiemurii sei — este interesante pentru arte si sciintia, prin varietatea suveniriloru de lumea vechia, pre care sinulu seu le contine. Moste uitate, perdute sub gramedi de vase, cari le acoperu de seculu si cari n'ascépta spre a se aretă d'in nou la lumin'a cea mare in mant'a-li de frumsetie, de cătu una generatiune energica, cu vointia si cu mâni active.

„Rom.“

Anunciu. S'au pusu in lucrare litografica tabloulu cu solemnitatea depunerii daruriloru offerite de Romani si Romance pre mormentulu lui Stefanu cellu Mare la monastirea Putn'a, desemnatu de Dlu pictoru si fotografu C. Szatmári, care intr'adinsu a fostu dusu acolo.

Pre tablou se areta splendidulu corteju, cum Domnele Romane ducu faumos'a Urna consacrativa, elegantele epitafe offerite de Domnele Romane si Bucovinene, flamurele offe-

rite de Domn'a Haralambie si de Domnele d'in Iasi, cum si acelu-a alu Institutulu de Belle-arte.

Assemenea s'au desemnatu totu personagiulu asistentu, maretulu arcu de triumfu aredicatu la port'a monastirii, cum si pittoresca situatiune a santei monastirii Putn'a, fondata la anulu 1465.

D. Domni doritori a possede acestu memorabilu tablou nationalu sunt cu onore rogati, a adresa cererile Dloru la subsemnatulu d'impreuna cu pretiulu de 5 franci pre unu esemplariu si le voru primi prin posta bine-ingrigite.

Domni Redactori ai diurnaleloru, ce voru binevoi a publică acestu Anunciu importantu, voru primi cătu unu tablou bine-ingrigitu.

Majoru D. Pappasoglu,
Bucuresci, Calea Vacaresci, Nr. 151.

Sciri electrice.

Vien'a. 16. septemvre. Bismarck a datu lui Goriacoffu unu „Rendez-vous“ pre 2. octomvre in Baden-Baden. — Foiele de aici vedu in rescriptulu boemu deplin'a abandonare a constitutiunii.

Laiabach, 16. septemvre. Majoritatea dietei vré se provoce pre deputatii fideli constitutiunei, că in tempu de trei dfile se-si ocupe locurile in dieta, că-ci la d'in contr'a le voru perde.

Modana, 17. sept. Trasur'a, prin care s'a deschisu calea ferata Mont-Cenis, a constat d'in 22 de vagone. Ea a plecatu d'in Bardonneche la 10 1/2 ore si a ajunsu in Modana la 11 ore. Calea prin tunnelu a duratu 20 de minute. Ministrulu francesu si italianu, precum si cei lalti ospeti fure salutati in modulu celu mai amicabilu. Dupa medi-di s'a tienutu unu banchetu, la care au participatu cam la 1000 de persone si s'au redicatu toate pentru Itali'a. Franci'a si pentru sciintia.

Odes'a, 17. sept. In Nicolajeffu a sositu ordenulu, că cu cea mai mare iutiela se se cladesca doue fregatte pancerate, ér' alte doue năi, la cari au inceputu deg'a a lucră, se le gatesca fara intardiare.

Praga, 16. sept. Deputatii fideli constitutiunii nu s'au mai aretatu in dieta. Banhans si Schmeikal predara maresialului tierii una petitiune, in carea se dice, că rescriptulu pune Boemi'a afara de constitiune; diet'a boema ins'a-si si-a perdutu tota bazea legalitatii; proiectulu amenintia existintia nationala a germaniloru si rumpe apartinerea unoru-a de altii. In fine s'a prasantatu unu protestu contr'a toturor concluseru illegale.

Zurich, 18. sept. Lig'a internationala pentru pace si libertate, carea in 25. septemvre si-va tiené alu cincilea congressu, a statoritu pentru acestu a urmatori'a programa: 1. Reportu a supra activitatii de pana acum a ligei; 2. Cestiunea sociale; 3. Reportulu comisiunei a supra cestiunei orientale in legatura cu cea polona; 4. Dreptulu polonesu si internationalu.

Burs'a de Vien'a de la 19. septemvre, 1871.

5% metall.	58.65	Londra	117.70
Imprum. nat.	68.60	Argintu	118.50
Sorti d'in 1860	97.90	Galbenu	5.72
Act. de banca	768.—	Napoleond'or	9.44
Act. inst. cred.	288.70		

Anunciu.

Renumitulu nostru pictoru academicu, dlu Nicolae Popescu, pune oper'a sa cea mai arteficioasa, portretulu anui cersitoriu caruntu d'in Rom'a, la vendiare prin sortitura de lotaria.

Acestu capu de opera fiindu si publiculu nostru mare parte cunoscutu, a fostu judecatu d'in partea comisiunei artistice a espusetiunei d'in Rom'a, de unu opu lucratu cu cea mai mare perfectiune.

Pretiulu unui astufelu de portretu se termina ad minimum la 600 fl. v. a.

Spre posibilitatea venliării inse se edau numai 450 de losuri, cu 1 fl. losulu, dupa a caroru cumperare sortitura se va efeptu cu ocaziunea vre-unei adunari séu petreceri nationale d'in Logosiu, Temisior'a séu Aradu, in terminu pana la anulu nou 1872.

Onoratulu publicu este rogatu a imbracisii sortitur'a acestei opere tramitiendu banii pentru losurile cumperande cătra subscrisulu in Versietiu, carele porta afacerea sortiturii.

Datu in Versietiu, in 7. sept. 1871.

Ioanu Siepetianu,
adj. adv.

(3—3)

Propriet., edit. si red. respundiet.: **ALES. ROMANU**